

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.061
Державного торговельно-економічного
університету,
(02156, м. Київ, вул. Кіото, 19)

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Вівсюк Ірини Олександрівни
на тему «Економічний потенціал підприємства
готельного господарства»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 – Економіка,
доктора економічних наук, професора Охріменко Алли Григорівни**

Актуальність теми та загальна характеристика роботи.

Сфера гостинності України почала набувати розвитку з 2011 року, оскільки проведення чемпіонату з футболу ЄВРО-2012 стало рушійною силою для відкриття нових підприємств готельного господарства для розміщення туристів, проте у 2020 року під впливом світової пандемії та у 2022 році з початком повномасштабної війни, сфера готельних послуг отримала значні негативні наслідки. Проблеми сьогодення в готельному бізнесі зумовлюють удосконалення теоретичних та практичних підходів до управління, методів дослідження й оцінювання діяльності підприємств готельного господарства. Готельне господарство як самостійна галузь національної економіки має специфічні особливості, які об'єктивно впливають на методичні підходи до оцінювання економічного потенціалу підприємств готельного господарства, що підтверджує актуальність теми дисертаційного дослідження.

Наукова цінність роботи полягає у комплексному дослідженні теоретичних засад та удосконаленні методичних положень щодо структуризації та методів оцінювання економічного потенціалу підприємства

готельного господарства, шляхом підвищення рівня стресостійкості економічного потенціалу на основі стратегій його розвитку.

Достовірність результатів дослідження, висновків, які містяться у дисертаційній роботі є достатньою. Наукові положення та висновки дисертаційного дослідження Вівсюк І.О. є достатньою мірою обґрунтованими.

Мета та завдання дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Вівсюк І.О. присвячена розробленню теоретико-методичних положень та обґрунтуванню практичних рекомендацій щодо управління економічним потенціалом підприємства готельного господарства. Здобувачем у дисертаційному дослідженні вирішено ряд завдань: визначено сутність дефініцій «потенціал», «потенціал підприємства» та «економічний потенціал», поглиблено зміст поняття «економічний потенціал підприємства готельного господарства»; досліджено теоретико-методичні засади структуризації економічного потенціалу підприємства та удосконалено структуру економічного потенціалу підприємства готельного господарства; визначено методичні підходи до оцінювання економічного потенціалу підприємства готельного господарства; здійснено аналіз структурно-динамічних змін на ринку готельних послуг в Україні; проведено дослідження чинників впливу на формування економічного потенціалу підприємств готельного господарства України; здійснено оцінювання результативності використання економічного потенціалу на підприємствах готельного господарства України; досліджено інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення процесу управління економічним потенціалом підприємства готельного господарства; здійснено моделювання процесу управління економічним потенціалом підприємства готельного господарства; розроблено стратегії розвитку економічного потенціалу підприємств готельного господарства з метою підвищення рівня стресостійкості економічного потенціалу підприємства готельного господарства.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у вирішенні актуальних наукових питань теоретичного обґрунтування розвитку

економічного потенціалу підприємства готельного господарства. Удосконалено: структуру економічного потенціалу, що на відміну від існуючих, містить репутаційну компоненту; науково-методичний підхід до визначення інтегрального показника економічного потенціалу підприємства готельного господарства; науково-методичні підходи оцінювання результативності використання економічного потенціалу підприємства готельного господарства; науково-методичні засади визначення рівня стресостійкості підприємства готельного господарства; класифікацію стратегій розвитку економічного потенціалу підприємства готельного господарства залежно від рівня його стресостійкості, яку, на відміну від існуючих, доповнено «стійкою», «адаптивною» та «стресовою» стратегіями. Набули подальшого розвитку: визначення понять «економічний потенціал підприємства готельного господарства» та «стресостійкість економічного потенціалу підприємства готельного господарства»; методологічні засади побудови експертної системи прогнозування економічного потенціалу підприємства готельного господарства, що заснована на використанні методів регресійного аналізу; моделювання процесу управління економічним потенціалом підприємства готельного господарства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження можуть застосовуватися у практичній діяльності підприємств готельного господарства та громадських організаціях.

Розробки та рекомендації автора мають практичне застосування в ГО «ВАГ «Хлібсіль» (довідка від 20.06.2023 № 7) та в діяльності готельних підприємств: ПРАТ «Савой» Готель «Вінниця» (довідка від 24.07.2023 № 10), ТОВ «Готель Приват» (довідка від 23.01.2023 № 23/01). Окремі положення дисертаційного дослідження використані в освітньому процесі Вінницького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету (довідка від 15.09.2023 № 01-55/611).

За результатами дисертаційної роботи опубліковано 17 наукових праць,

у тому числі: 3 статті у співавторстві – у періодичних наукових виданнях ЄС, 4 статті у наукових фахових виданнях, 2 статті у наукових виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз та 8 тез доповідей на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях.

Опубліковані наукові праці дисертаційної роботи відображають зміст дисертації та отримані науково-практичні результати дослідження. Основні положення дисертації обговорені та схвалені на наукових і науково-практичних конференціях різних рівнів.

Аналіз змісту дисертації.

У вступі (с. 15-25) обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, викладені основні положення наукової новизни та практичної значимості, зазначено перелік публікацій за темою дослідження.

У першому розділі (с.26-65) досліджено поняття «потенціал», «потенціал підприємства» та «економічний потенціал підприємства», що дозволило встановити різницю між цими поняттями та підкреслити важливість трактування поняття «економічний потенціал підприємства» за сферою діяльності підприємств, що ґрунтується на спеціалізації та специфіці поля їх функціонування (с. 26-35) і є умовою авторського трактування сутності поняття «економічний потенціал підприємства готельного господарства» (с. 35-36), запропоновано застосувати медичний термін «стресостійкість», як стан економічного потенціалу готельного підприємства (с.36-38), досліджено концепції структуризації потенціалу підприємства та економічного потенціалу підприємства (с. 39-49), що дозволило визначити основні компоненти економічного потенціалу та додати до структури економічного потенціалу готельного підприємства репутаційну компоненту (с. 49-51), досліджено та виокремлено чинники формування економічного потенціалу готельного господарства (с. 51-53), досліджено методичні підходи до оцінювання економічного потенціалу підприємства, здійснено їх аналіз (с. 54-59), запропоновано методика оцінювання, визначено компоненти та їх показники,

що кількісно характеризують рівень економічного потенціалу готельного підприємства (с. 60-63).

У другому розділі (с. 66-139) здійснено структурно-динамічний аналіз ринку готельних послуг в Україні (с. 66-80), досліджено динаміку показників чинників впливу на формування економічного потенціалу (с. 80-98), досліджено результативність використання економічного потенціалу 95 підприємств готельного господарства за 2017-2022 рр., на основі запропонованої методики в підрозділі 1.3 (с. 98-128), побудовано систему регресійних моделей значень інтегрального показника за допомогою застосування економетричної програми Curve Expert, що дало можливість розрахувати прогностичні значення показника на наступні роки і розробити превентивні заходи щодо збереження та зміцнення економічного потенціалу (с. 128-133), було узагальнено отримані результати щодо визначення рівня економічного потенціалу та проаналізовано їх динаміку за досліджуваний період (с.134-138).

У третьому розділі (с. 140-185) сформовано методичні основи оцінювання стресостійкості економічного потенціалу готельного підприємства, визначено структурні елементи та показники для їх оцінювання (с. 140-144), запропоновано методику, що дозволить оцінити рівень стресостійкості економічного потенціалу готельного підприємства інтегральним методом (с. 145-148). Запропоновану методику було апробовано на 95 підприємствах готельного господарства за даними 2017-2022 рр. (с. 149-166). Ґрунтуючись на отриманих результатах рівня стресостійкості економічного потенціалу, було сформовано три стратегії його розвитку («стресова», «адаптивна» та «стійка») (с. 169-173), на основі рівнів складових методом комбінування було створено сценарії розвитку для кожної стратегії (с. 173-181), для досліджуваних підприємств було запропоновано сценарій розвитку, зважаючи на рівень їх стресостійкості.

Зауваження та дискусійні положення дисертації:

1. У п. 1.1 доцільно було узагальнити дані наукової дискусії під час розкриття змісту понять «потенціал», «економічний потенціал» тощо, більш систематизувати та візуалізувати, що дало б можливість ще більше розкрити дослідження сутності понятійного апарату.

2. Досліджуючи динаміку чинників впливу на формування економічного потенціалу (п. 2.2), варто було дослідити їх вплив в кількісному вираженні.

3. Під час визначення репрезентативності вибірки для оцінювання результативності використання економічного потенціалу підприємств готельного господарства варто було навести детальний розрахунок необхідної чисельності підприємств (с. 98).

4. Отримані результати використання економічного потенціалу (п. 2.3) доцільно було б узагальнити та згрупувати дані на основі репрезентативної вибірки для дослідження підприємств готельного господарства.

5. У п. 3.3 варто було прописати більш детально та візуалізувати процес впливу стратегій та їх сценаріїв на економічний потенціал підприємства готельного господарства.

Проте, висловлені зауваження та рекомендації не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження та не зменшують вагомість результатів дисертаційної роботи.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Вівсюк Ірини Олександрівни на тему «Економічний потенціал підприємства готельного господарства» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, в якій науково обґрунтовані теоретико-методичні і прикладні результати щодо вирішення важливої проблеми – управління економічним потенціалом підприємства готельного господарства.

Наукові публікації та дисертаційна робота виконані Вівсюк І.О. із дотриманням принципів академічної доброчесності, а ідеї, наукові результати,

матеріали наукових досліджень виконані здобувачем особисто і не містять текстових запозичень інших авторів без посилання на відповідне джерело.

Враховуючи зазначене, дисертаційне дослідження відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44, а її автор, Вівсюк Ірина Олександрівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 – Економіка.

Рецензент:
професор кафедри готельно-ресторанного бізнесу
Державного торговельно-економічного університету,
доктор економічних наук,
професор

Алла ОХРИМЕНКО

